

LAB-MOVIE

Labour Market Observatory in Vietnam Universities

Report WP3.3 LMO Piloting Report

**BÁO CÁO XÂY DỰNG HỆ THỐNG QUAN
SÁT THỊ TRƯỜNG LAO ĐỘNG LĨNH
VỰC NÔNG NGHIỆP THỰC PHẨM**

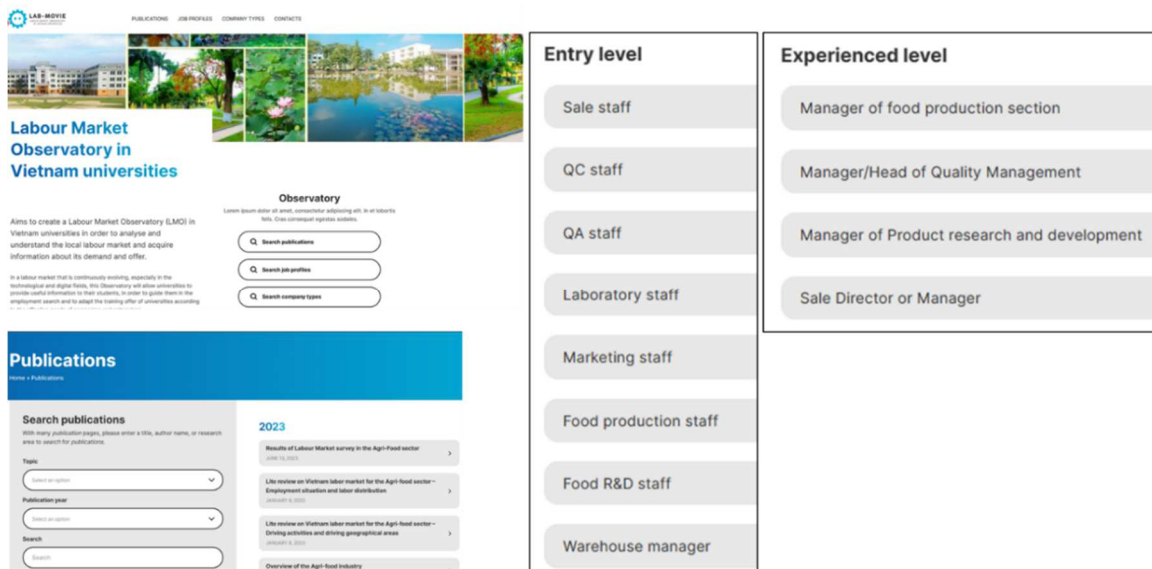
Việt Nam, 9/2023

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Ngành nông nghiệp đóng vai trò đặc biệt quan trọng trong việc đảm bảo an ninh lương thực, ổn định xã hội và sinh kế cho hơn 60% dân số sống ở khu vực nông thôn và đóng góp 14,85% GDP của cả nước (Bộ NN & PTNT, 2020). Ngoài việc đảm bảo chắc chắn an toàn thực phẩm cho gần 100 triệu người, nông nghiệp Việt Nam còn đóng vai trò quan trọng trong hệ thống an toàn thực phẩm toàn cầu. Năm 2020, kim ngạch xuất khẩu nông, lâm, thủy sản Việt Nam đạt 41,53 tỷ USD; 6 tháng năm 2021 đạt 24,23 tỷ USD (Bộ NN&PTNT, 2020). Thực phẩm là ngành công nghiệp mũi nhọn có tiềm năng lớn ở Việt Nam, cung cấp nông sản, thủy sản cho nhiều nước trên thế giới. Đặc biệt, đây là một trong những ngành công nghiệp trọng điểm được Chính phủ lựa chọn, ưu tiên phát triển trong giai đoạn 2025, tầm nhìn đến năm 2035. Cục Xúc tiến Thương mại Việt Nam ước tính người dân sử dụng 15% GDP cho tiêu dùng thực phẩm. Điều này cộng với dân số trẻ đã khiến thị trường thực phẩm Việt Nam trở nên rất tiềm năng. Khi “miếng bánh” thị phần trở nên khốc liệt, cả doanh nghiệp trong và ngoài nước cần chuyển mình để theo kịp thị trường thực phẩm đang thay đổi nhanh chóng. Đầu tư vào nguồn nhân lực để phát triển sản phẩm có thể sẽ trở thành giải pháp tiềm năng cho thị phần này. Trên các trang tuyển dụng thời gian gần đây, dễ dàng bắt gặp hàng nghìn tin tuyển dụng tìm nhân viên nghiên cứu và phát triển sản phẩm thực phẩm (R&D), quản lý chất lượng (QC, QA, PQA), kinh doanh thực phẩm, ở nhiều vị trí khác nhau từ cấp thấp đến cấp cao. Các quan điểm này trải rộng trên mọi loại hình doanh nghiệp từ công ty tư nhân vừa và nhỏ, tập đoàn nhà nước đến doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài và thậm chí cả doanh nghiệp nước ngoài. Việc phát triển hệ thống quan sát thị trường lao động (LMO) cho các trường đại học là cần thiết, giúp người học có định hướng và sự chuẩn bị tốt nhất trước khi tốt nghiệp.

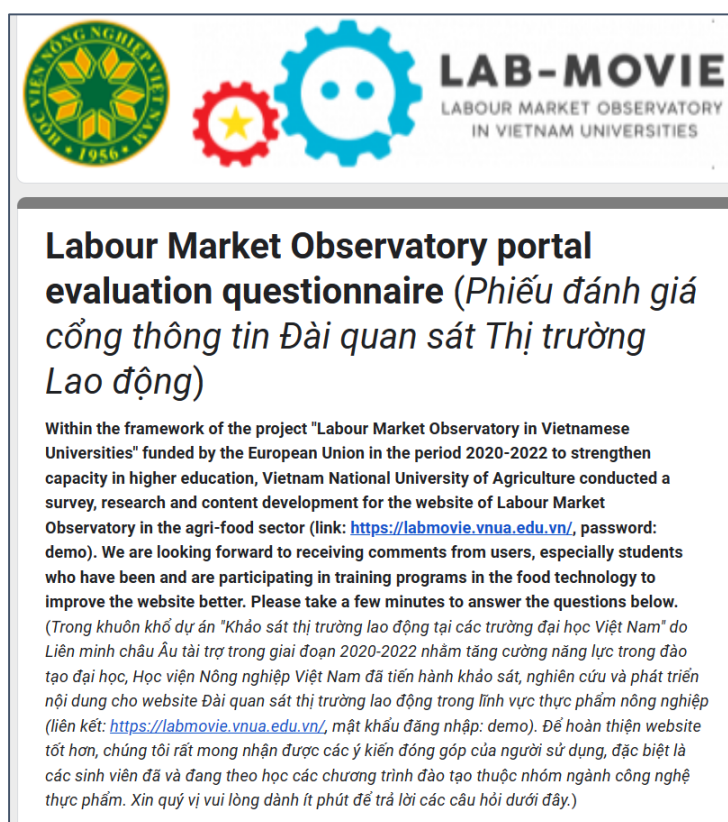
II. PHƯƠNG PHÁP XÂY DỰNG PLATFORM

Dựa vào bộ câu hỏi khảo sát các doanh nghiệp về vị trí việc làm và yêu cầu về kiến thức, kỹ năng và thái độ cần thiết đối với sinh viên học lĩnh vực nông nghiệp thực phẩm, danh sách các vị trí việc làm thể hiện ở Hình 1. Mỗi vị trí việc làm đều thể hiện nơi làm việc, hoạt động chính hay nhiệm vụ khi nhân viên làm việc ở các vị trí này, yêu cầu về chuẩn kiến thức, kỹ năng cứng, kỹ năng mềm, kỹ năng tin học, ngoại ngữ, phẩm chất cá nhân và sẵn sàng làm làm ngoài giờ hay đi công tác khi được yêu cầu.

Hình 1. Danh sách các vị trí việc làm

Ở quy mô piloting, chúng tôi đã xin ý kiến 81 sinh viên năm thứ 3 và năm cuối đang học về lĩnh vực nông nghiệp thực phẩm để trải nghiệm các thông tin được đăng tải lên website và sau đó họ cho ý kiến phản hồi trên đường link (<https://forms.gle/gnquN1EhaoYj9kCc7>) để nhóm nghiên cứu hoàn thiện website (Hình 2).

Hình 2. Phiếu đánh giá cổng thông tin Đài quan sát thị trường lao động về lĩnh vực nông nghiệp thực phẩm

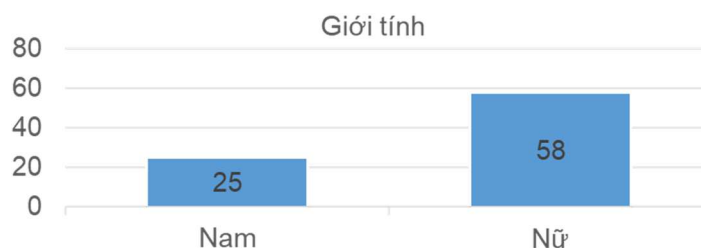
III. KẾT QUẢ KHẢO SÁT

Trước khi sinh viên thực hiện trải nghiệm và đánh giá công thông tin Đài quan sát thị trường lao động về lĩnh vực nông nghiệp thực phẩm, các thông tin chung về tuổi, giới tính, ngành học cũng như niên khóa đào tạo đều được phỏng vấn. Do đặc thù ngành, hầu như sinh viên theo học nông nghiệp thực phẩm đều là nữ giới và sinh viên năm thứ 3 và năm cuối nên có độ tuổi 21-22 tuổi.

1. Gender (Giới tính): *

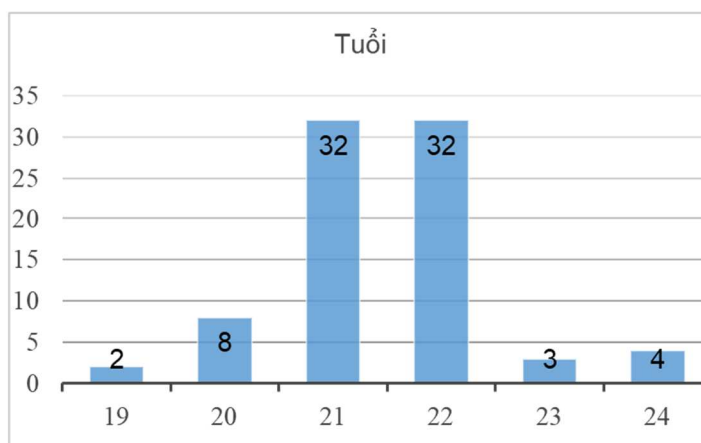
Male (Nam)

Female (Nữ)

2. How old are you (Tuổi của bạn)? *

Your answer

Hình 3. Tuổi và giới tính sinh viên được phỏng vấn

Bên cạnh thông tin về tuổi và giới tính, ngành học và niên khóa đào tạo được thể hiện ở hình 4. Kết quả phỏng vấn cho thấy, hầu hết sinh viên tham gia đánh giá công thông tin đều học ngành Công nghệ thực phẩm, là một trong những ngành thuộc lĩnh vực nông nghiệp thực phẩm. Sinh viên tham gia đều là năm thứ 3 và năm cuối. Đối tượng sinh viên năm thứ 3 và năm cuối được lựa chọn do các bạn đều được trải nghiệm thực tế cũng như thực tập nghề nghiệp tại các doanh nghiệp thuộc lĩnh vực nông nghiệp thực phẩm. Điều này giúp cho việc đánh giá website chính xác và khách quan hơn so với sinh viên năm thứ nhất và thứ hai do họ cần có cơ hội tiếp cận cơ hội tuyển dụng cũng như tìm hiểu mong muốn của nhà tuyển dụng về vị trí việc làm khi ứng tuyển.

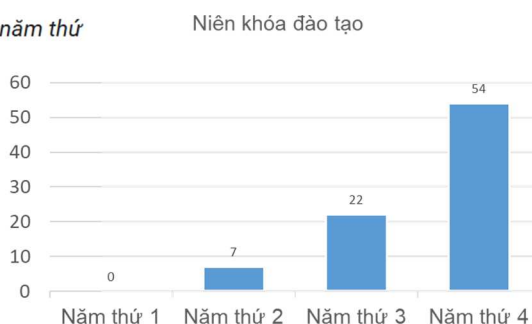
3. What degree course are you currently attending (*Bạn hiện đang theo học ngành nào*)?

- Food Technology (Công nghệ thực phẩm)
- Post-harvest Technology (Công nghệ sau thu hoạch)
- Food Technology and Bussiness (Công nghệ và kinh doanh thực phẩm)

4. What year course are you currently attending (*Bạn hiện đang học năm thứ mấy*)?

- First year (Năm thứ nhất)
- Second year (Năm thứ hai)
- Third year (Năm thứ ba)
- Fourth year (Năm thứ tư)

Hình 4. Ngành học và niên khóa đào tạo

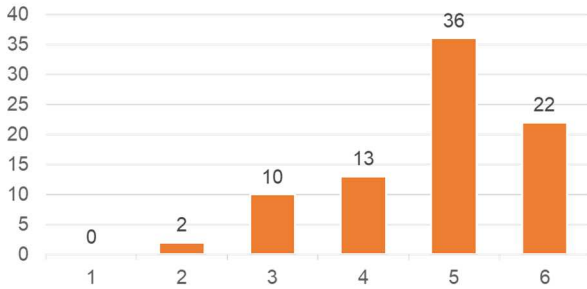
Sau khi thực hiện điền đầy đủ thông tin chung về giới tính, tuổi, ngành học và niên khóa đang được đào tạo, sinh viên thực hiện trải nghiệm cổng thông tin về website được thiết kế bởi nhóm nghiên cứu. Việc đánh giá website bao gồm: 1) giao diện (đồ họa) thể hiện mức độ chuyên nghiệp, bắt mắt của thiết kế giao diện đồ họa của website; 2) tính khả dụng – mức độ dễ sử dụng các chức năng của website; 3) mức độ hữu ích cho việc nhận biết các vị trí việc làm có trên thị trường lao động; 4) mức độ hữu ích cho việc nhận thức các kỹ năng và thái độ mà thị trường lao động yêu cầu; 5) mức độ hữu ích cho việc nhận thức cơ cấu tổ chức của các công ty; 6) mức độ hữu ích cho việc nhận thức và định hướng theo thị trường lao động; 7) mức độ hữu ích cho việc định hướng lựa chọn học thêm văn bằng hai. Trước khi sinh viên trải nghiệm truy cập website, nhóm nghiên cứu tập huấn cho họ cách đánh giá trên thang điểm từ 6 giảm về 1 (6 = cực kỳ chuyên nghiệp/dễ sử dụng/hữu ích, 1 = cực kỳ thiếu chuyên nghiệp/khó sử dụng/không hữu ích), kết quả từng tiêu chí được thể hiện ở Hình 5.1A-B-C-D-E-F-G.

5. With reference to the Labour Market Observatory website, we would like to ask you to express a judgement, on a rating scale from 6 down to 1 (**6 = extremely positive, 1 = extremely negative**), for each of the following aspects (*Đề nghị bạn đánh giá website Quan sát Thị trường Lao động, trên thang điểm từ 6 giảm về 1 (6 = cực kỳ chuyên nghiệp/đễ sử dụng/hữu ích, 1 = cực kỳ thiếu chuyên nghiệp/không sử dụng/không hữu ích), theo từng tiêu chí dưới đây*):

a) Graphics (Đồ họa - mức độ chuyên nghiệp, bắt mắt của thiết kế giao diện đồ họa của website) **A**

○ ○ ○ ○ ○ ○

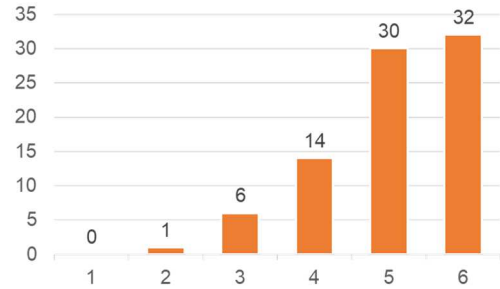
Giao diện của website

b) Usability (Tính khả dụng - mức độ dễ sử dụng các chức năng của website) **B**

○ ○ ○ ○ ○ ○

Tính khả dụng của website

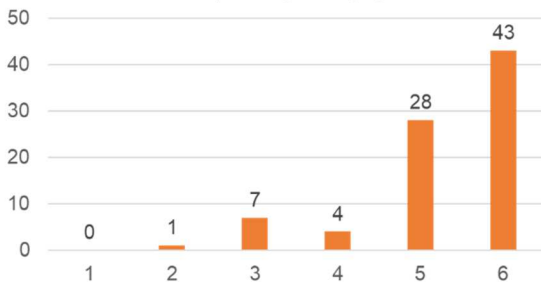

Hình 5.A-B. Giao diện và tính khả dụng của website

c) Usefulness for knowing the job profiles present in the labour market (Mức độ hữu ích cho việc nhận biết các vị trí việc làm hiện có trên thị trường lao động) **C**

○ ○ ○ ○ ○ ○

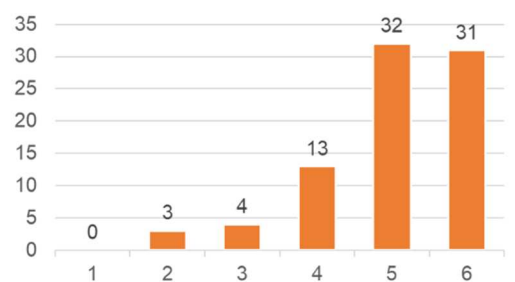
Mức độ hữu ích cho việc nhận biết các vị trí việc làm có trên thị trường lao động

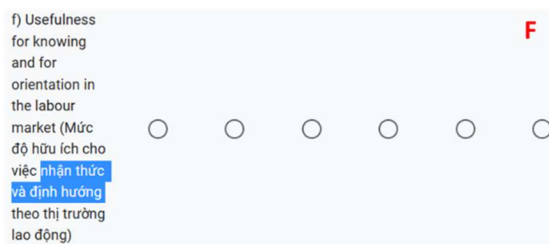
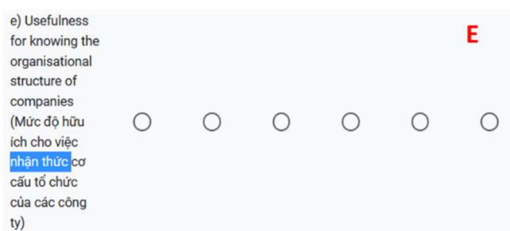
d) Usefulness for knowing the skills and attitudes required by the labour market (Mức độ hữu ích cho việc nhận thức các kỹ năng và thái độ mà thị trường lao động yêu cầu) **D**

○ ○ ○ ○ ○ ○

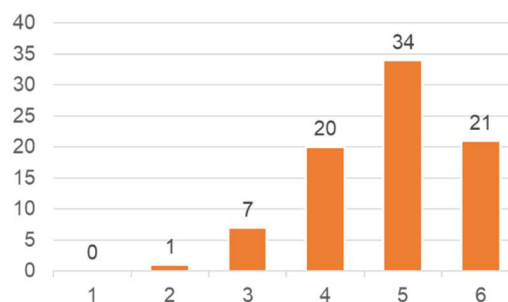
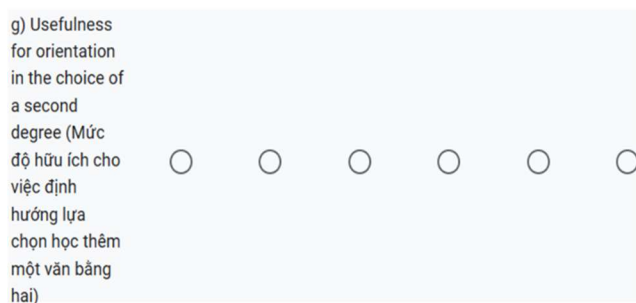
Mức độ hữu ích cho việc nhận nhận thức các kỹ năng và thái độ mà thị trường lao động yêu cầu

Hình 5.C-D. Mức độ hữu ích nhận biết các vị trí việc làm và nhận thức các kỹ năng và thái độ

Hình 5.E-F. Mức độ hữu ích cho việc nhận thức cơ cấu tổ chức và định hướng thị trường lao động

Hình 5.G. Mức độ hữu ích cho việc định hướng lựa chọn học thêm một văn bằng hai

Kết quả ở tất cả tiêu chí cho thấy, hầu như người dùng thử đều đánh giá cao tính chuyên nghiệp/dễ sử dụng của website. Phần lớn người dùng đánh giá ở thang điểm 5, tương mức chuyên nghiệp (37%) và 26% người dùng thử đánh giá mức cực kỳ chuyên nghiệp. Có khoảng 6-10% người dùng thử đánh giá ở mức khá và trung bình khá. Bên cạnh đó, vẫn có tỷ lệ nhỏ trong 81 người dùng thử đánh giá website chưa đạt yêu cầu, vẫn thiếu chuyên nghiệp. Do đó, bộ phận thiết kế website tiếp nhận tất cả ý kiến đóng góp của các thành viên trải nghiệm website để khắc phục sao cho việc truy cập cũng như giao diện trở nên bắt mắt và dễ sử dụng hơn. Dưới đây là đánh giá chi tiết của các thành viên trải nghiệm truy cập vào website.

Ưu điểm của website:

- **Về giao diện và tính khả dụng:**

Website được thiết kế dễ nhận diện, dễ đọc, màu sắc hài hòa, tính thẩm mỹ cao

Giao diện đơn giản, dễ sử dụng, cho phép tìm kiếm thông tin dễ dàng, nhanh chóng, tiết kiệm thời gian, chi phí.

Thiết kế khoa học, bố cục rõ ràng, nội dung không phức tạp và dễ hiểu, đặc biệt là việc phân chia vị trí công việc theo thứ bậc

Website có tính khả dụng cao, không giới hạn không gian và thời gian sử dụng, dễ sử dụng cho nhiều lứa tuổi

▪ ***Về thông tin được cung cấp trên website:***

Thông tin được cung cấp đa dạng, đầy đủ, chi tiết

- Cung cấp thông tin về nhiều công ty, nhiều vị trí việc làm tương ứng với ngành học.

Với mỗi vị trí việc làm, website đã cung cấp đầy đủ các thông tin về các công việc chính, kiến thức, kỹ năng, thái độ cần có.

- Các thông tin chính xác và đáng tin cậy.

- Các thông tin rất hữu ích với sinh viên sắp ra trường/chưa có định hướng nghề nghiệp rõ ràng, giúp sinh viên nhận thức và hiểu biết thêm về chuyên ngành, về từng vị trí việc làm với các đặc thù công việc, các yêu cầu cụ thể, từ đó được định hướng lựa chọn công việc phù hợp với năng lực và sở thích của bản thân.

- Là cầu nối giữa sinh viên và doanh nghiệp, giúp sinh viên nắm bắt được nhu cầu của doanh nghiệp.

- Giúp sinh viên dễ dàng lựa chọn, tìm kiếm việc làm và lựa chọn công ty phù hợp

Nhược điểm của website:

▪ ***Về giao diện/tính năng của website:***

Do giao thức bảo mật nên việc đăng nhập website trên điện thoại gặp khó khăn, cần có người hướng dẫn sử dụng mới vào được.

- Khi truy cập website từ điện thoại, các tính năng hơi khó sử dụng hơn so với truy cập từ máy tính.

- Chưa có ngôn ngữ tiếng Việt khiến người không giỏi tiếng Anh sẽ khó tiếp cận thông tin.

- Giao diện đồ họa chưa thực sự bắt mắt/hấp dẫn/ấn tượng, chưa có nhiều hình ảnh minh họa - cần bổ sung thêm các hình ảnh.

- Bố cục hơi khó tìm, cần cải thiện

- Tốc độ truy cập website chậm

- Chưa có chức năng cho phép apply CV trực tiếp vào các vị trí việc làm tại các doanh nghiệp.

▪ **Về thông tin được cung cấp trên website:**

Thông tin về các ngành nghề, lĩnh vực còn chưa đầy đủ, chưa đa dạng, chưa chi tiết.

- Chưa có các thông tin liên quan đến ngành học

- Loại hình công ty còn thiếu, chưa thấy đề cập đến các công ty cung cấp nguyên liệu thực phẩm (vd: bột, phụ gia thực phẩm,...).

- Thông tin về từng công ty còn ít/chung chung, chủ yếu là thông tin giới thiệu chung.

- Chưa có sự kết nối với các doanh nghiệp, thiếu thông tin chi tiết về từng vị trí việc làm cụ thể của từng công ty:

+ Các thông tin yêu cầu của vị trí việc làm về bằng cấp, xếp loại bằng cấp, trình độ tiếng Anh, ...

+ Các thông tin về mức lương, giờ làm, cơ hội thăng tiến, ...

▪ **Về chức năng của website:**

- Thiết kế còn sơ sài, ít tính năng

- Nguồn tài liệu chưa phong phú, chưa có địa chỉ liên hệ bộ phận hỗ trợ giải đáp thắc mắc và các vấn đề liên quan

Các ý kiến đóng góp:

▪ **Về giao diện/tính năng của website:**

- Cần cải thiện tính năng đăng nhập để có thể đăng nhập dễ dàng hơn.

- Cần bổ sung ngôn ngữ tiếng Việt.

- Cần cải thiện giao diện cho hấp dẫn, thu hút hơn; bổ sung các hình ảnh, video minh họa liên quan đến vị trí việc làm để giúp người đọc dễ hình dung.

Thêm phần chú thích, hướng dẫn tìm kiếm thông tin trên website.

- Bổ sung địa chỉ và thông tin liên hệ để giải đáp thắc mắc nếu có.

- Website cần liên tục update các thông tin mới nhất.

- Hiện tại trên thị trường lao động đã có nhiều website tương tự, do đó cần xây dựng các tính năng mang tính đột phá để cạnh tranh, thu hút người dùng.

- Nên phân rõ đề mục cụ thể cho các thông tin chi tiết để người dùng dễ dàng lựa chọn đọc những phần thông tin quan trọng mà họ quan tâm thay vì phải đọc hết toàn bộ thông tin.

▪ ***Về thông tin được cung cấp trên website:***

- Nên phân chia loại hình, danh sách công ty theo các khu vực địa lý (theo tỉnh) để dễ dàng tìm kiếm việc làm theo khu vực phù hợp.

- Nên bổ sung thêm thông tin các công ty ở khu vực miền Bắc, bổ sung thêm các thông tin chi tiết của từng công ty.

- Nên bổ sung thông tin của các công ty cung cấp nguyên liệu thực phẩm.

Nên bổ sung thông tin thông tin tuyển dụng của các công ty, liệt kê danh sách các công ty đang có nhu cầu tuyển dụng và cách thức tuyển dụng, số lượng tuyển dụng; thông tin về các yêu cầu công việc, mức lương thưởng cho từng vị trí việc làm và lộ trình thăng tiến.

- Nên đầu tư hơn vào giới thiệu khái quát, bổ sung các hình ảnh minh họa, mô tả quy trình công việc cũng như cách thức liên hệ truyền thông để có thể truyền tải thông tin tốt hơn cũng như đưa những nhóm người có nhu cầu đến gần hơn với nhà tuyển dụng và định hướng được tới công việc phù hợp.

Ngoài các thông tin tuyển dụng các vị trí việc làm chính thức, website nên kết hợp giới thiệu, tìm kiếm các công việc parttime liên quan đến ngành nghề, các vị trí thực tập khác nhau của ngành.

Nên bổ sung thông tin định hướng nghề nghiệp của các ngành liên quan đến thực phẩm, giải thích rõ ngành nghề đó là gì.

- Nên bổ sung thông tin về các sự kiện liên quan đến tuyển dụng/định hướng nghề nghiệp như ngày hội việc làm, hội thảo định hướng nghề nghiệp, ...

- Nên bổ sung thông tin về các khóa học nâng cao kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ liên quan đến ngành.

- Gợi ý, hỗ trợ sinh viên tìm được công việc phù hợp.

Như vậy, sau khi tập hợp ý kiến đóng góp của sinh viên tham gia khảo sát, nhóm thiết kế website đã nỗ lực sửa theo góp ý cả về mặt giao diện, tính hữu ích và các thông tin cần thiết trong website. Việc chỉnh sửa và cập nhật thông tin sẽ tiếp tục được thực hiện trong thời gian tới.

IV. KẾT LUẬN

Việc thiết kế website cung cấp nhiều thông tin hữu ích cho sinh viên tìm kiếm thông tin về vị trí việc làm, hoạt động cụ thể đối với từng vị trí việc làm, yêu cầu về kiến thức, kỹ năng và thái độ các nhà tuyển dụng yêu cầu. Từ đó, sinh viên có thể trang bị cho bản thân trước khi tham gia ứng tuyển. Ngoài thông tin về vị trí việc làm, các thông tin về danh sách công ty, lịch sử phát triển, quy mô, thị trường sản xuất các sản phẩm nông sản thực phẩm cũng như mức lương các doanh nghiệp đưa ra giúp sinh viên có thể hiểu rõ năng lực của bản thân liệu có thể đáp ứng được nhu cầu tuyển dụng của doanh nghiệp. Sau khi khảo sát quá trình trải nghiệm và đánh giá website bao gồm giao diện và tính hữu ích của website, đồng thời dựa trên đóng góp ý kiến của 81 sinh viên tham gia khảo sát, nhóm xây dựng và thiết kế website đã hoàn thiện và chỉnh sửa để đảm bảo cả về thẩm mỹ và tính hữu dụng. Việc phát triển website sẽ tiếp tục được thực hiện trong thời gian tới.